

A THM számításának hatása a Hpt. 213. § (1) e) pontjára és értékelésük a számvitel tükrében

Esettanulmány

v3

Szerkesztés kezdete:	2016. május 25.
Tartalmi lezárás:	2016. június 22.
Szerkesztés lezárása:	2016. június 30.
Ellenőrzés:	2016. július 07.

I. Bevezetés

Jelen esettanulmányban saját felismeréseimet ismertetem egy Budapest Autó szerződés nyomán, mely 2008. május 31-én kelt Győrben, új autó vásárlás céljából.

A készítéskor még nem volt általam ismert az 1/2016 sz. Polgári Jogegységi Határozat, így az abban foglaltakat figyelembe nem tudtam venni. Az eltelt időben ismertté vált a tartalma, de azt hiszem, döntően nem befolyásolja a leírtakat.

Az itt ismertetett felismerések matematikai szempontból közelítik meg a kérdéskört, mivel a szerződés vizsgálatát szaktudás hiányában mélyrehatóbban, jogi szempontból nem tudom elvégezni, csupán a tanulmányaim során megszerzett alapvető jogszabály értelmezési tudás birtokában vagyok. A vizsgálat egészen egyszerű módon, alap összefüggéseket keres és követ, hogy egy-egy szerződéses pont miből lett vagy minek az alapja, mihez kapcsolódhat és milyen formában kell érteni a jelentéstartalmát. Tehát zárt láncként működik, mintha egy valós problémát szeretnénk megérteni, melyhez speciális tudás kellene, de csak alap tudással rendelkezünk. Mindezt egy normál ember szemszögéből, hogy neki mit jelentenek a leírtak.

A speciális tudás és az alap tudás közötti különbség érzékeltetésére egy integrálszámítási példa jó szemléltetés. Pl. adja meg a $[0; 5]$ között az x^2 függvény alatti terület értékét. Aki tanulta ezt matematikából tudja, hogyan számolja ki (Newton – Leibnitz szabály), de aki nem, az alap tudásával is meg tudja oldani (trapéz-területszámítás), csak jóval több idő alatt és kevésbé pontos eredménnyel.

Az átlag ember számára is megérthető, hozzáférhető és köztudomású dolgokat, mint meglévő tudást igyekeztem hasznosítani. A matematikai részeket igyekszem mindenkinek érthető módon megfogalmazni, de adódhatnak olyan esetek is, amik egyénenként további tisztázásra szorulhatnak.

Remélem a felismerések segítséget nyújtanak egyes vitás kérdések eldöntéséhez, illetve a valós akaratok megvilágításához, különösen a „deviza alapúság” kérdéskörét illetően.

Az elkészítésben Dr. Vajk Kálmán volt segítségemre a felismerés értelmezésében és minden olyan kérdésben, ahol a számításokhoz elengedetlen volt a szakszerű jogi értelmezés is.

II. Alapadatok

A szerződés száma BCMU08/*****, fejlécében a Hitelszerződés megnevezéssel, terjedelme 1 szabvány A/4 oldal. A szerződő személy 53 éves férfi, nagyközségben él, szakmunkás végzettségű, vagyis átlagosan járatlan a magasabb szintű pénzügyekben.

A hitel célja **(1. pont)** a **2. pont**ban megjelölt KIA Rio 1.4 EX Safety, akkor még ismeretlen forgalmi rendszámú gépkocsi vásárlását rögzítette a Szállító **(3. pont)** közreműködésével.

A Hitel összege **(4. pont)** a vételár 10% saját rész beszámításával 2.880.000.- Ft-ban került rögzítésre.

A hitel futamidejét az **5. pont** rögzítette 120 hónapban.

A kamatozás módját és az ügyleti kamatlábat a **6. pont** írta le azzal, hogy változó kamatozású CHF alapú, változó futamidejű, az induló ügyleti kamatláb 6,80 %. Majd a bázis- és aktuális árfolyam forrásának megjelölése, valamint a maximális futamidőként 132 hónap került rögzítésre.

A hitel visszafizetésének pénzügyi kötelezettségéről a **7. pont** rendelkezett 120 havi törlesztő részlettel és 33.144.- Ft havonta esedékes törlesztő részlet összegtől. Ez után a deviza alapú finanszírozás sajátosságainak ismertetése következett összesen 4 sorban.

Az egyéb költségekről a **8. pont** rendelkezett, ahol rögzített összegek nem szerepeltek, csak az egyéb költségek fogalmi megnevezései és utalás az Üzletszabályzatra.

A **9. pont** a THM-et ismertette 7,74%-kal és megváltoztatásának feltételei körében az Üzletszabályzatra hivatkozott. A THM számításához felhasznált paraméterek érvényességi napjának 2008. május 29-e került rögzítésre. Ez után a THM kiszámításának törvényi megfelelésének törvényi hivatkozása következett, valamint, hogy a közölt érték nem tükrözi az árfolyam és kamatkockázatot.

A biztosítékokról a **10. pont** rendelkezett a Hitelező vételi joga által az Üzletszabályzat szerint. A **11. pont** a megkövetelt gépjármű biztosítási intézkedéseket rögzítette az Üzletszabályzat szerint.

Magáról az Üzletszabályzatról a **12. pont** ad információt, hogy a szerződésben nem szabályozottakban az Üzletszabályzat az irányadó. Egyben a szerződés aláírásával Adós kijelentette, hogy az Üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat kötelezőnek ismeri el, mindezt vastagon kiemelt betűtípussal.

A **13. pont** a 2007. évi CXXXVI tv. szerinti nyilatkozatról szólt, a pénzmosás és terrorizmus megelőzésének és megakadályozásának fényében. Itt nyilatkozott, hogy saját nevében jár el.

Szerződési pont nélküli rendelkezésként a szerződés hatályba lépése volt feltüntetve, mely az aláírás napját jelölte meg.

A szerződés egyebeket nem rögzített.

III. Vizsgált adatok, paraméterek

A matematikai számításokhoz a következő alapadatok elegendőek, illetve szükségesek voltak:

- Hitel összege: 2.880.000.- Ft
- Futamidő: 120 hónap
- Havonta esedékes részlet: 33.144.- Ft
- THM induló mértéke: 7,74 %
- THM-hez felhasznált árfolyamok napja: 2008. 05. 29.
 - Vételi árfolyam: 147,17 Ft / 1 CHF
 - Eladási árfolyam: 151,66 Ft / 1 CHF

Egyéb adatok a számításokhoz nem szükségesek.

IV. Fogalom meghatározások

- THM: a Teljes Hiteldíj Mutató, számítását 41/1997 (III. 05) sz. Korm. Rendelet ismerteti. Gyakorlati használata a kölcsönök összehasonlítására vonatkozik. Minél alacsonyabb az érték, annál kevesebb a tőkén felül visszafizetett összeg. A hivatkozott Rendelet képletet is megad a számításhoz és rögzíti, hogy milyen egyéb tételeket kell figyelembe venni a számításához, valamint, hogy milyen pénznemben történt a számítás.
- Annuitás: Matematikai módszer annak számítására, hogy adott tőke, kamat és futamidő esetén minden törlesztő részlet összege azonos legyen.

V. Számítások

A rendelkezésre álló adatokból három THM számítást készítettem Excel program segítségével.

1. Normál annuitásos törlesztés Ft tőkével. (1. sz. melléklet)
2. Normál annuitásos törlesztés Ft tőkével, de árfolyamrésszel. (2. sz. melléklet)
3. Normál annuitásos törlesztés Ft tőkével, árfolyamrés nélkül.

Az 1-es jelű számítás különösebb magyarázatot nem igényel.

A 2-es jelű számításkor a tőke mezőbe nem a 2.880.000.- Ft-ot kell beírni, hanem az árfolyamrésszel növelt értéket. Vagyis $(2.880.000 / 147,17) * 151,66 = 2.967.835.-$ Ft-ot. Teljesen mindegy, hogy havonta részletenként számoljuk vagy már az elején megnöveljük a tőkét, mert ugyanazt az értéket fogja visszaadni. A matematika nyelvén ezt kommutatív (felcserélhető) műveletnek nevezzük. (Ilyen az összeadás, a szorzás. $3+2=2+3$; $3*2=2*3$) Különbség annyi, hogy a szumma THM segédoszlopot 2.880.000.- Ft-tal kell visszaosztani, így áll elő az árfolyamréses THM.

A 3. számú számítás nincs levezetve, mivel az árfolyamrés kiesésével és az MNB középárfolyam beemelésével (150,53 Ft / 1 CHF) az 1-es számítást adta vissza. Hiba akkor

lett volna, ha mégsem ezt kapjuk vissza. Ezzel igazoltuk, hogy az MNB középárfolyam alkalmazása az árfolyamrész költségét megszüntette.

Mindhárom számítást ellenőriztem az MNB honlapján elérhető kalkulátorral (<https://apps.mnb.hu/hitkalk/DCCinput.aspx>). Az eredmények egyezők voltak, kerekítésből eredő eltéréseket tapasztaltam csak.

A saját táblázatom sajátossága, hogy a THM értékét nekem kell változtatnom addig, amíg a célérték mezőben 1-et nem ad vissza. Ez gyakorlatilag leegyszerűsíti a számítást

VI. Eredmények

1. Az alapparaméterek beadása után a kapott eredmény (normál Ft):
 - THM: 7,01 %
 - Törlesztő részlet: 33.143.- Ft (itt most nézzük el az 1 Ft eltérést)
2. Az árfolyamrésszel növelt tőke után kapott eredmény:
 - THM: 7,74 %
 - Törlesztő részlet: 34.154.- Ft
3. Az árfolyamrész kiesésével kapott eredmény:
 - THM: 7,01%
 - Törlesztő részlet: 33.143.- Ft

Ezek az eredmények, illetve maga az egész számítás egyenként alkotnak egy-egy megbonthatatlan egységet. Nem választható szét a bevitt adat és a kapott adat, együtt kell kezelni őket. A kapott adatok a THM és a törlesztő részlet összege is szorosan kapcsolódik egymáshoz, mert a THM képlete az annuitás számítás paramétereiből állítja elő a THM értékét. Vagyis a THM érteke mögött az annuitás számítása rögzített és nem változtatható meg.

VII. Struktúra

Az annuitás gyakorlatilag az 1. és 2. sz. mellékletekben levezetett törlesztések. A számítás során az alap paraméterekből (tőke, kamat, futamidő) előáll az egyes részletekhez rendelt havi tőke- és kamat törlesztés összege. Ezek kőbe vésettek ez által, mert csak ezek a számok adják ki a kapott THM-et a bevitt paraméterekből (tőke, kamat, futamidő).

Ezt a táblázatot, amit a mellékletek mutatnak szokás annuitás táblázatnak, törlesztési táblázatnak vagy annuitás struktúrának is hívni. A legjobb megnevezés a struktúra, mivel már maga a szó is jelzi, hogy a benne lévő adatok összekapcsoltak. Nem lehet belőle se elvenni, se hozzátenni, sem változtatni, akár csak egy Forintot sem! Egységet képeznek. Három külön egységet, amik semmilyen módon nem kapcsolódnak egymáshoz. Úgy viselkednek, mint 3 testvér, de a kiinduláson kívül nincs bennük közös, maximum a felépítésük. A tartalmuk és így jelentésük is teljesen eltérő. És itt matematikai eltérést kell érteni, mert az 1 és a 2 között csupán 1 a különbség. Az 1-re azt mondjuk egy, a kettőre azt, hogy nem egy!

Tehát rendelkezünk különböző 3 struktúrával.

VIII. Érdekesség

Az 1-es és 2-es struktúra a valóságban nem, de elméletben kivonható egymásból. Ezzel elő tudjuk állítani a közös nevezőjüket is, ami a devizában kifejezett törlesztő részlet összege.

$$1.011 / (151,66-147,17) = 225,167 \text{ CHF} \sim 225,17 \text{ CHF}$$

Ha a táblázatba már eleve CHF-ben kifejezett és nem Ft tőkét írunk, akkor ugyanezt adja vissza a törlesztő részlet összegére. Kerekítési különbség lesz, de a nagyságrend stimmel. Az MNB kalkulátorba is be lehet írni a $2.880.000 / 147,17 = 19.569$ értéket, 225,2-öt fog visszaadni.

IX. A varázslat

A II. pontban ismertettem a THM értékét (7,74%) és a havonta esedékes törlesztő részlet összegét (33.144.-).

A hiba ott van, hogy a törlesztést 34.154.- Ft-tal, vagyis az árfolyamrésszel növelten kell(ene) fizetni, de előírva 33.144.- Ft van. Vagyis van egy árfolyamrésszel növelt struktúrából (2-es jelű) származó THM értékünk és van egy normál Ft struktúrából (1-es jelű) származó törlesztő részletünk.

Egyből látható, hogy a 34.154.- Ft nem teljesíthető 33.144.- Ft-os befizetésekkel. Minden hónapban marad 1.010.- Ft-nyi árfolyamrés, ami nem kerül kiegyenlítésre. És ekkor még minden változatlan, nincs árfolyam elmozdulás, a vételi 147,17, az eladási 151,66.

Az elszámolási szabály az Üzletszabályzatban került rögzítésre azzal, hogy a sorrend késedelmi kamat, egyéb költség, ügyleti kamat, tőke. Ha nincs semmi egyéb költség és késedelmi kamat, akkor csak a törlesztő részlet maradt. A törlesztő részletből hiányozni fog 1.010.- Ft, ami azt jelenti, hogy a tőke ennyivel kevésbé csökken. Mindez azt eredményezi, hogy ez az 1.010.- Ft (cca 3%-a a részletnek) a tőkében marad és a következő hónapban erre újra átszámolásra kerül az árfolyam és a kamat is. Tehát a tőke minden egyes apró kicsi részére, ami előzőleg fent maradt (nem lett kiegyenlítve) kétszer kerül rá az árfolyamrés és a kamat. Ha árfolyam elmozdulás is van, akkor az árfolyam különbség is kétszer kerül rá.

Ennek a következménye (árfolyam-változás nélkül!) elég egyszerűen modellezhető, a 2-es jelű struktúrába a törlesztő részlet értékéhez a 33.144.- Ft-ot kell beírni 34.154.- Ft helyett. A meglepetés ott lesz, hogy a 120. részlet után a tőke nem nullázódott ki, hanem maradt 170.894.- Ft tőke, amit ki kell fizetni. Ezt 6 póthónappal lehet elérni. (3. sz. melléklet)

Vagyis a szerződésben megadott törlesztő részlet értékkel, ami mögött volt számítás is, törlesztési terv is, nem fizethető ki a kölcsön a futamidő alatt. Vagyis már tévedésben van az adós, hogy ő a leírtat fizetve 120 hónapon át, teljesítette a szerződéses kötelezettségét.

Az egész látható azon is, hogy az első havi törlesztő részletét csekken küldték ki, amin 33.144.- Ft szerepelt. A folyósításkor az árfolyam 147,22 volt, tehát majdnem azonos. A 2. havi részlet már tartalmazta a csekk (185.-) és fedezeti biztosítás díját (1988.-), összesen 35.317.- Ft volt. Tehát itt sem volt növelés az árfolyamrésszel.

Hogy lehetséges ez?

Úgy, hogy a kölcsöntőke terhére számolta el az árfolyamrést és miután volt árfolyam-változás, azt is. Azért, hogy a részlet ne változzon elkezdett a BPA variálni a futamidővel. Önhatalmúlag kitolta, hogy tartani tudja a részleteket 33.144.- Ft-on.

Igen ám, de a mögöttes struktúra tőketörlesztés része így kevesebb lett. Ez a következő hónapban a kamaton mutatkozott meg, mert több volt a tőke, amire a kamatot számítani kellett. Ez pedig már azt eredményezte, hogy a kamat is nagyobb volt, tehát a tőkére még kevesebb jutott. Vagyis az egész struktúra eltolódott az árfolyamréssel, majd az árfolyam-változással is.

A struktúra eltolódása nem volt megjelölve, hogy megengedett, csak körmönfontan volt megfogalmazva az egyéb költségek között az árfolyam-változás, hogy azt kell előbb elszámolni. Természetes, hogy a tőkére nem jut.

Az Üzletszabályzat azt is írta, hogy elképzelhető a kölcsöntőke növekedése is emiatt. Az ellenkezőjéről nem tett említést. Kérdésre sem válaszoltak, hogy mi van, ha csökken az árfolyam, az a tőkében számolják-e el? Ködösítettek csak.

A dolgoknak a maximális futamidő nevű elem vet véget. Egy ideig tartható az alacsonyabb részlet, de a maximális futamidő végére a tőkének ki kell nullázódnia. Amit eddig a tőke terhére sikerült elszámolni az most visszaköszön.

Gyakorlatilag minden hónapban létre kell hozni egy új annuitás struktúrát, csak mindig eggyel kevesebb a hónapszám, ahogy az időben haladunk, valamint mindig csak az első sor lesz a valós, mert a tárgy hónapra csak az igaz. Ezzel a tőkét egyre kisebb számokkal kell elosztani, de az árfolyam-változás hatására nem jut rá annyi, amit eleve előírt. Így megint csúszik egy része a következő hónapra. Magasabb kamat, magasabb árfolyam, a részlet már 50 ezer körül jár, de a tőkére számolja el a különbözetet, vagyis nem csökken annyit, mint amit az a struktúra adott ki, ami kiadta a részlet összegét. Sosem a számítottal csökken le a kölcsöntőke. Így elkezd exponenciálisan emelkedni a részlet összege, hogy sikerüljön a 132. részlettel nullázni a kölcsöntőkét. Vannak határpontok, amit ha az árfolyam mindig elér, akkor nem lehet csökkenteni a tőkét. Lehet, hogy a 132. hónapban lesz egy 300.000.- Ft-os részlet, előtte meg rengeteg 200 ezres.

Ezzel természetesen a THM is elszáll. De nem az árfolyam miatt! Hanem az elszámolási mód miatt! Ha az árfolyamrést és a különbözetet nem a részlet tőkéjének (áttételesen a kölcsöntőkében) számoljuk el, hanem a jelzett TMH mögötti törlesztési tervnek, struktúrájának megfelelően, azaz az aktuális havi törlesztő részletet az „aktuális árfolyam / bázis árfolyam”-mal szorozzuk fel, akkor a részletek össze-vissza változnak, de az összefüggés lineáris marad az árfolyam-változással és nem integrálódik a különbség a kölcsöntőkébe. Amire aztán újra árfolyamrést, árfolyam-változást és kamatot lehet elszámolni.

Vagyis a BPA a feltüntetett adatokhoz (és a mögöttes matematikai rendszerhez képest is) olyan elszámolási módot választott, amit a THM rendelet nem engedett meg. A rendelet képlete rögzítette a törlesztési tervet is a THM érteke mögött. Ha a mögöttes tartalom nem rögzített, akkor a THM össze-vissza változik.

A +6 hónapos struktúránkban (3. sz. melléklet) látható is, hogy csak az árfolyamrés 7,0157%-ra lökte a THM-et az eredeti 7,015%-ról.

X. Összegzés

A BPA az ügyfél elé tárt számítását, illetve annak eredményét, (mert az eredmény mögött van egy táblázat is) figyelmen kívül hagyta és az Üzletszabályzatában rögzítettekkel számolt el. Itt a jogszabályba ütközés egyértelmű. Az ügyfél nem ismerte a jogszabályokat, de azok védtek őt, így a szerződés részei. Viszont az elszámolási mód ellent mondott a jogszabályoknak (THM rendelet és Hpt. 213. § (1) e), tehát az nem része a szerződésnek.

XI. Kapcsolódás a Hpt-hez

A Hpt. 213. § (1) e) pontja megköveteli a törlesztő részlet összegének megjelölését. Akarva vagy akaratlanul a jogalkotó ezzel összekötötte a 41/1997. Korm. Rendeletet a Hpt. 213. § (1) e) pontjával, mert a THM számítás mögötti struktúra tartalmazza az összegeket tőkére, kamatra lebontva minden hónapban, sőt induló és záró egyenlegeket is. Ezekről eltérni nem lehet.

A THM értéke attól nem fog változni, hogy az árfolyam-változással felszorozzuk az adott havi részletet „aktuális / bázis” értékkel. Mert ez egy külső művelet, ami tőle függetlenül ment végbe. Tehát rögzítésre került a forint részlet, ez van a XIII. pontban is leírva.

Kérdés, hogy melyik az erősebb, a jelölt THM értéke vagy a törlesztő részlet? Ez dönti el, hogy melyik struktúrát kell figyelembe vennünk. Később erre is választ adok a XIV. pontban.

XII. A kölcsöntőke devizában

Sem a szerződés, sem az Üzletszabályzat nem ad egyértelmű utasítást és szabályt sem fogalmaz meg arra, hogy a kölcsöntőkét hogyan kell meghatározni devizában. Leír mindent, hogy milyen árfolyam mit jelent, de, hogy azt hol és hogyan kell felhasználni már nem. Tehát a szerződésben szereplő összeget utasítás és szabály hiányában nem tudjuk devizára átszámolni. Azaz nem teljesül a „deviza alapú”-ság legelemibb feltétele sem!

Hogyan lehetséges az, hogy, ha nincs szabály az átszámításra a kölcsöntőke vonatkozásában, akkor hogyan lehetett azt az „Elszámolás” keretében megtenni?

XIII. Deviza megjelenése

Az árfolyam változás elszámolására az általános formulát adja meg az Üzletszabályzat.

$$[\text{Törlesztő részlet} * (\text{aktuális árfolyam} - \text{bázis árfolyam}) / \text{bázis árfolyam}]$$

A törlesztő részlet alapja, mivel a havi részlet összege 33.144.- Ft volt és ez a normál Ft annuitás részlete, egyértelmű, hogy Forint. Csak hogyan tud megjelenni változás, amikor a Ft – Ft árfolyama 1?

XIV. Számviteli vonatkozás I.

Azzal, hogy feltüntetésre került a 33.144.- Ft-os részlet, egyértelmű, hogy ennyi volt betervezve a könyvelésbe is, hogy ennyi kerül jóváírásra minden hónapban. Nem tiltakozott és írta ki, hogy márpedig ott van árfolyamrész és árfolyam-változás nélkül is 34.154.- Ft szükséges, hogy rendben legyenek a könyvek. Árfolyamrész nem tud lekönyvelni, mert Ft – Ft között nincs rés. Árfolyam különbözetet sem tud lekönyvelni, mert többlete keletkezik, amit el kell vezetnie más főkönyvi számra, de többletet előírni sem tud, mert a Ft – Ft miatt az nulla.

Ha mégis deviza lett volna betervezve a könyvelésbe, hogy abban törleszt (és deviza a kölcsöntőke is), akkor a 34.154.- Ft-ot kellett volna feltüntetni a szerződésben, mert a 33.144.- Ft nem tudja fedezni a havi részlet előírásokat, hiány jelentkezik.

Vagyis a törlesztő részlet összegének feltüntetése (a „normál” futamidővel együtt) egyértelműen utalt a nyilvántartás módjára is, hogy az Forintban került megnyitásra.

De a számvitelbe nem is kerülhet más, hiszen a BPA a Hpt. 6. § (1) szerint pénzügyi vállalkozásnak minősül. Célzott és egyértelmű kérdés volt a BPA felé, hogy rendelkezett-e 2008. május 31. és 2008. június 3. (folyósítás) között, felügyeleti engedéllyel, hogy tevékenységét, mint hitelintézettel egyenértékű, prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozásként végezhesse? Egyértelmű nem volt a válasz.

Ezzel együtt érthetetlen maga az „árfolyam-változás” fogalma is, mert, ha devizában nyilván lenne tartva a kölcsöntőke és a havi törlesztések (előírása) is, akkor egyértelműen a 225,20 CHF x aktuális árfolyammal kiszorozva megkapjuk a havi részlet összegét Forintban. És nem kell kiszorozni, levonni, újraszámolni, etc. Csak és kizárólag egy szorzás a művelet. De ez azzal is jár, hogy normál annuitás szerint csökken a kölcsöntőke összege és nem tud az árfolyam-változásra elszámolt tőkerészre plusz kamatot és még egy árfolyam-változást elszámolni.

XV. Számviteli vonatkozás II.¹ (Teljes egészében külső forrásból átvett anyag)

[31.] **Sztv. 60.§ (7)** Amennyiben jogszabály lehetővé teszi, hogy devizabelföldi ügyfelek szerződéses kapcsolataikban az ellenértéket, illetve annak törlesztő összegeit devizaalapon állapítsák meg, akkor ezen szerződések alapján a devizaalapú követelések, illetve kötelezettségek forintértékben történő könyvviteli nyilvántartásba vételénél, továbbá mérlegfordulónapi értékelésénél az (1)-(6) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

[39.] A 250/2000 **Korm. rendelet 28. §-a**: Pénzügyi vállalkozások sajátos előírásai

28. §. (1) A hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak nem megfelelő pénzügyi vállalkozás e rendeletnek a következő előírásait köteles alkalmazni:

- 1. és
- 2. §.
- 3. §. (1)-(10) bek.;

¹ <http://nemtartozunk.hu/penzugyi-vallalkozasok-devizahitel/>

- 4. §.
- 5. §. (2)-(12) bek., (13) bek. b)-c) pontja, (14) bek.;
- 6. §. (1)-(3) bek., (4) bek. első mondata, (5)-(8) bek.;
- 7. §. (1) bek. a)-b), e), g) pontja, (2) bek., (3) bek. a), c) pontja, (4)-(6) bek., (7) bek. első mondata, (8)-(11) bek., (14) bek. a)-c) pontja, (15) bek. a), c) pontja, (16)-(17) bek.;
- 8. §. (1), (3)-(4), (6)-(7) bek.;
- 9. §. (10)-(11), (13)-(14), (17) bek.;
- 9/A-9/F. §. 10. §. (1)-(6), (8)-(14) bek.;
- 11. §. (1) bek. c), e) pontja, (2) bek. első két mondata, (3)-(12) bek.;
- 12. §. (1) bek., (2) bek. a)-b), e)-g), i)-j) pontja, (3)-(8), (11) bek.;
- 13. §. (1), (3)-(5), (9)-(10) bek.;
- 14. §. (1)-(3) bek.;
- 15. §. (3)-(6) bek., (10)-(17) bek.;
- 16. és
- 17. §.;
- 20. § (1)-(7) bek.;
- 21-24. §.;
- 25. §. (2)-(3)., (6)-(19)., (21)., (23)-(24)., (28)-(33)., (37)-(43). pontja;
- 26-30. §.;
- 31. §. (3), (7)-(8) bek.

[51.] Ez alapján a **Sztv. 60. § (7)-a** tartalma, „amennyiben jogszabály lehetővé teszi”, értelmezendő akként, hogy a **250/2000. Korm. rendelet 28. §-a** nem tesz lehetővé!

[52.] A pénzügyi vállalkozásnak is e megfontolások szerint kell eljárnia. Vagyis:

1. Nem hitelezhet sem Ft-alapon, sem devizaalapon.
2. Nem tarthat az adóssal szemben sem Ft-alapon, sem devizaalapon hitelkövetelést.
3. Ebből következően devizaárfolyamra vetített nyereséget sem könyvelhet be az adós hitelkötelezettségeként.
4. Pénzkölcsönt nyújthat csupán, mindegy hogy milyen forrásból szerzi be, vagy áll rendelkezésére saját kölcsönözhető pénzeszköze, forintban, vagy devizában.
5. Az is mindegy az adós szempontjából is, hogy a pénzügyi vállalkozás a kölcsönözhető pénzeszközét külső forrásból, bankhitel formájában szerzi-e be más pénzügyi vállalkozástól kölcsönbe, de leginkább banktól refinanszírozó hitelből.
6. A külső bankhitel refinanszírozás során a pénzintézetnek ez a refinanszírozásból adódó kötelezettsége, akár devizaalapú (deviza-nyilvántartású), akár Ft-alapú (forint nyilvántartású), a saját kötelezettsége a bankkal fennálló hitelviszonyában, és nem az adós kötelezettsége kölcsönszerződése alapján, a pénzügyi vállalkozással szemben.

7. A pénzügyi vállalkozás által az adósnak nyújtott kölcsön a Ptk. hatálya alatt áll.
8. Az adós tartozása a Ptk. hatálya alá tartozó kölcsön esetén az az összeg, és abban a pénznemben, amit a pénzügyi vállalkozás az adós rendelkezésére bocsátott, annak kifizetése során, és annak szerződéses kamatai.
9. A pénzügyi vállalkozás a saját hiteltartozása terheit, adósi tartozásként semmilyen formában nem követelheti, nem háríthatja át adósára kötelezettségként, a kölcsönszerződés alapján. Bármilyen ilyen rendelkezés, vagy ekként értelmezett rendelkezés a szövegben semmis (árfolyamkockázatra hivatkozás a kölcsönt nyújtó pénzügyi vállalkozás deviza-árfolyamkockázatának adósi kötelezettségként értelmezése, vagy adósi kockázatként értelmezése).
10. A pénzügyi vállalkozásnak, a rávonatkozó fenti szabályok sérelmével jár, ezért jogellenes, a mérlegében a pénzeszközei és mérlegkövetelése „mérlegtételek értékelése” során a **250/2000. Korm. rendelet 9. §-ában** írtaktól történő eltérés. Ha hitelként tart nyilván kölcsönt, hiteltartozásként, mintha bank lenne, kölcsöntartozást az adósával szemben is, az ilyen tevékenység nem a polgári jogviszonyokat szabályozó jogág hatálya alá tartozik.

Az eredeti forráshoz képest a szövegezésben és a formában annyi változást eszközöltem, hogy az értelmezhető legyen önmagában is, illetve, ahol elírást tapasztaltam azt javítottam.

XVI. Számviteli vonatkozás III. - Céltartalék

Kérdés: „A Budapest Autófinanszírozási Zrt. 2008. május 31. és 2015. február 2-a között rendelkezett-e devizakereskedési engedéllyel? Illetve nem csak folyamatosan, hanem az intervallumon belül bármikor is?”

Válasz: „Tájékoztatjuk, hogy a Budapest Autófinanszírozási Zrt. deviza hitelt vett fel a Budapest Bank Zrt-től, melyből az Ügyfeleinek folyósított deviza alapú, forintban fizetendő Hitel- és lízingszerződéseket megfinanszírozta.”

A BAF hibát követett el többszörösen is, mert devizakövetelése nem lehet az adós felé, viszont neki devizakötelezettsége (deviza kitettsége) keletkezett. Tehát saját tevékenységi körében kockázatot vállalt, így köteles lenne céltartalékot képezni a várható veszteségek csökkentésére (ahogy kúszik feljebb az árfolyam egyre többet). A nyilvánosan elérhető mérleg-beszámolókból kitűnik, hogy a Budapest Autófinanszírozási Zrt. nem képezett céltartalékot a szerződés eddigi futamideje alatt.

Ebből pedig csak az következhet, hogy nem is volt deviza kockázata vagy csak egyszerűen megsértette a Sztv-t és a Rendeletet. Ráadásul nem is egyszer.

Ha netán a devizát nem használta fel, csak „tárolta”, akkor is kellett neki kamatot fizetnie annak, akitől felvette. Valós devizamozgás esetén a kamatot is devizában kell fizetnie, de a BPA-nak csak Forintbevétele volt, így az árfolyam elmozdulásával a csak tartalékol

eszközének kamatára is kellett volna céltartalékot képeznie, mert a kamat neki kötelezettsége. Azt már meg sem említem, hogy értelme nem sok van kölcsönt kérni, ha nem használja fel és erre az összegre kamatot is fizetni.

XVII. Hol van a deviza?

Nem került tisztázásra, hogy a deviza jelenléte folyamatos-e vagy csak az induláshoz volt rá szükség, mert ugye ezt „visszavásárolta” (nem jó a kifejezés, de ezzel érzékeltethető a folyamat) a kölcsönt nyújtó pénzügyi vállalkozás. Annak meg kell lennie nála. Ugyanezzel a lendülettel forint forrást is igénybe vehetett (muszáj volt neki, ezt adta oda), amire a fedezet a nála lévő deviza volt. A deviza kötelezettségére pedig az adós szerződése volt a fedezet az árfolyam kockázattal. Ezzel gyakorlatilag saját kockázatát kiiktatta és a nála lévő, folyamatosan felértékelődő deviza eladásából fedezhette forintkötelezettségét.

Mondjuk ez a kérdés már csak teoretikusan maradt meg, mert kiderült, hogy csak a törlesztés van devizához kötve a kölcsöntőke egyáltalán nincs.

XVIII. Folyamatos levelezés a Budapest Autóval

Eddig összesen 4 levelet váltottam a BPA-val. Törekedtem mindig burkoltan provokatív kérdéseket feltenni, de úgy, hogy szükséges legyen matematikai műveletet végezni, mert ott nem lehet elkendőzni az igazságot, illetve hivatkozni jogszabályi helyekre.

Ennek egyik legjobban sikerült eredménye, amikor leírja, hogy ha nem történik árfolyam-változás, akkor 120 x 33.144.- Ft-tal kifizethető a kölcsöntőke.

Kérdés: „...előfordulhat-e az az eset, hogy amennyiben a CHF árfolyama konstans, azaz a bázis árfolyamon marad és nem változik, akkor a 120. hónapban esedékes törlesztő részlet befizetése után még marad tőketartozás akár CHF-ben, akár Ft-ban? (a devizanem igazából nem releváns, mert konstans árfolyammal számolunk)”. Itt a bázis azt jelenti, hogy 147,22 Ft/CHF, az aktuális pedig 151,66 Ft/CHF. Árfolyam elmozdulás nincs, minden hónapban 151,66 Ft/CHF az aktuális árfolyam. Ez kifejezetten teoretikus kérdés! **Lényege csak annyi, hogy ha nincs semmilyen árfolyamváltozás a 120 hónap alatt, akkor a 120 x 33.144.- Ft jelzett törlesztő részlet megfizetésével a Ft-ban kifejezett tőketartozás nullára csökken és nincs további kötelezettségem?”**

Válasz: „Amennyiben a futamidő során mindvégig a bázis árfolyam lett volna érvényben, akkor a szerződés konstrukciójából adódó futamidő változást kizárólag a bekövetkezett kamatváltozások idézhették volna elő. Amennyiben sem árfolyam, sem pedig kamatváltozás nem következik be a futamidő során, akkor sem a futamidő, sem pedig a törlesztőrészlet nem változik.”

Látszik, hogy van egy kis csúsztatás is benne, mert ott van, ha „a bázis árfolyam lett volna érvényben” nem megfelelő, mert ugye aktuálison kell törleszteni. De nem írja le, hogy a törlesztés nem történhet bázison, hanem csak aktuálison. Úgy is tekinthetjük, hogy törlesztéskor az aktuális a bázis árfolyam.

Kérdés: „Fentiekén túl nem kaptam választ arra, hogy a Budapest Autófinanszírozási Zrt. 2008. május 31. és 2015. február 2-a között rendelkezett-e devizakereskedési engedéllyel? Illetve nem csak folyamatosan, hanem az intervallumon belül bármikor is?”

Válasz: „Ismételten tájékoztatjuk, hogy a Budapest Autófinanszírozási Zrt. deviza hitelt vett fel a Budapest Bank Zrt-től, melyből az Ügyfeleinek folyósított deviza alapú, forintban fizetendő Hitel- és lízingszerződéseket megfinanszírozta. Ezzel kapcsolatban további tájékoztatást nem áll módunkban adni Ügyfeleink részére.”

Kérdés: Köszönöm, szóval valóban nincs deviza nyilvántartás, csak a részletekben történik átszámítás. (Valójában nem kérdés volt, hanem az előzményre a válaszom.)

Előzmény: *Az Önök és a Budapest Bank Zrt. közötti ügyletekhez nekem semmi közöm nincsen, a 11. kérdésem nem erre irányult, hanem a közöttünk kötött szerződésre vonatkozó deviza tőke nyilvántartásra. Bár, ahogy az előzőekben írták, hogy csak forintban tartják nyilván a befizetéseket, akkor ilyen, gondolom nem létezik.*

Válasz: „Devizára történő átszámítás nem történik, az árfolyam-különbözetet az Üzletszabályzat korábbi válaszleveleinkben már több alkalommal hivatkozott pontjai alapján fizette a forintosítást megelőzően. Tájékoztatjuk továbbá, hogy Az Üzletszabályzat 18.2.2. pontja alapján a deviza alapú szerződések esetében az ügyfél fizetési kötelezettsége forintban teljesítendő, mivel a Felek a jogszabályok keretei között ebben állapodtak meg. Ennek következtében a Budapest Autó az Ügyfél felé is csak forintban tartja nyilván a befizetéseket és befizetések kapcsán kiállított elszámolásban szereplő tételek is forintban értendők. Jogi szempontból ettől teljesen eltérő kérdés, hogy a Budapest Autó rendelkezik-e a számviteli előírásoknak megfelelő deviza nyilvántartással. Erre a válasz egyértelmű igen.”

Kérdés: „Egyszerűsítem a kérdést. Hol találom meg a szerződésben vagy az Üzletszabályzatban azt az utasítást, hogy a 2.880.000.- Ft-ot hogyan kell átváltani? Sehol nincs egyértelmű és konkrét meghatározás, hogy ezzel valamit is kell csinálni. A tartalomból nem vezethető le, hogy hogyan kell átváltani. Egy-egy odabökött definíció nem utasítás vagy szabály.

Egyébként csak a törlesztő részletek kiszámítására van szabály, tehát egyúttal szükségtelen, hogy legyen átszámítás és vagy szabály rá. A tőkére vonatkozólag sehol nem lelhető fel szabály, csak a részletre, ami nem ekvivalens a deviza alapú követelménnyel, tehát a szerződés nem deviza alapú, hanem deviza árfolyamához kötött törlesztésű kölcsön. Vagyis a tőke nem rögzülhet devizában.

Csak akkor felmerül a kérdés, hogyan tudtak Önök elszámolást készíteni 2015. februárban, ha nincs deviza és hogyan tudtak forintosítani 2015. november, ha nincs kölcsöntőke devizában meghatározva?”

Válasz: „A kölcsön összegének devizában történő feltüntetésével kapcsolatosan tájékoztatjuk, hogy Hpt. 213. § (1) bek. a) pontja és a Ptk. 523. § (1) bek.-e azt a kötelezettséget róta a finanszírozóra, hogy a Kölcsönszerződésben pontosan határozza meg az adós rendelkezésére bocsátott összeget, amit Budapest Autó tényszerűen meg is tett. A Kölcsönszerződés létrejöttét nem érinti az a körülmény, hogy a kölcsönösszeg visszafizetése körében a

felek egyébként egy deviza-alapú elszámolásban állapodtak meg. Az tehát, hogy a felek deviza-alapú elszámolásban állapodtak meg, nem jár a kölcsön összegének svájci frankban való meghatározásának kötelezettségével.

A hitelösszeg devizában a bázis árfolyam segítségével volt meghatározható, azonban Cégünk az Ügyfelek felé forintban tartotta nyilván a fizetési kötelezettségeket.”

Kérdés: „Az előzőekhez és a [14] ponthoz kapcsolódva, valamint újdonságként megemlítve a szolgáltatás lényeges feltételeit nem lehet az Üzletszabályzatban, mint az általános szerződési feltételek között meghatározni, mert abban a feleknek meg kell állapodniuk. A kölcsön összege nem lehet általános szerződési feltétel, ha netán az Üzletszabályzat megfogalmaz valamiféle szabályt az átszámításra.

A Ptk. 523. § (1) bekezdése határozza meg a felek által teljesítendő főszolgáltatásokat, mint lényeges szerződéses elemeket: „(1) Kölcsönszerződés alapján a pénzügyi intézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzüsszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.” És itt a hangsúly a szerződésen van, mert az Üzletszabályzat az melléklet, továbbá a szerződés nem rendelkezik arról, hogy része lenne a szerződésnek. Nem elegendő, hogy az Üzletszabályzat jelenti ki, hogy ő bizony a szerződés része.”

[14] = Egyszerűsíténém a kérdést... Vagyis az előzőleg idézett kérdésre utaltunk itt.

Válasz: „A kölcsön összege a Hitelszerződés 4. pontjában szerepel, az Üzletszabályzat a fizetési kötelezettségekről nyújt tájékoztatást, nem pedig a kölcsön összegéről. Kérjük, hogy szíveskedjen rámutatni arra, hogy álláspontja szerint az Üzletszabályzat mely pontja tartalmazza a kölcsön összegének megjelölését. A fentiek értelmében az ezzel kapcsolatos észrevételét nem tudjuk értelmezni.”

Viszontválasz / kérdés: „Köszönöm, pont ez a legnagyobb kérdésem, hogy hol van rá szabály, hogy hogyan határozható meg a kölcsönösszeg Ft-tól eltérő devizanemben! Nincs benne sem a szerződésben, sem az Üzletszabályzatban. Tehát nem tudom megjelölni, de Önök sem, mert ugyanazt a kottát olvassuk.”

Erre az észrevételemre megfogalmaztam egy kérdést másik pontban is:

Kérdés (14-esre újra): Nem a feltüntetést hiányoltam, hanem azt, hogy hogyan kell átszámítani Ft-tól eltérő devizanemre a kölcsöntőké! A joggyakorlat is úgy szól június 6-a óta, hogy „ha az kiszámítható módon van meghatározva”. De ahogy írják, nem kellett, illetve nem adták meg még a kiszámítás módját sem, azaz nem teljesül a deviza alapúság feltétele. Hogy kell átszámítani a 2.880.000.- Ft-ot idegen fizetőeszközzé? Még mindig nem tudom, mert sem a szerződésben, sem az Üzletszabályzatban nem találom és a levelekben sem közölték. Mit kell csinálni a bázis árfolyammal, aminek segítségével kiszámítható?

Válasz: „Korábbi válaszlevelünkben leírtak értelmében, a hitelösszeg devizában a bázis árfolyam segítségével volt meghatározható, azonban Cégünk forintban tartotta nyilván a fizetési kötelezettségeket.

Hitelösszeg: 2.880.000,-Ft

Bázis árfolyam 2014 októberét megelőzően: 147,22 HUF/CHF
Bázis árfolyam 2014 októberét követően: 150,53 HUF/CHF

A bázis árfolyam a 2014.09.24-én a parlament által elfogadott törvény következtében módosult.

2.880.000,-Ft / 147,22 HUF/CHF = 19.563 CHF”

Érdekes, hogy utólag mi mindenre kapunk választ, még olyanra is tudnak válaszolni, ami nincs benne a szerződésben, de még az Üzletszabályzatban sem. Ez a matematikai művelet, ami az egész szerződésnek a jogi, jogossági alapját kell(ene), hogy képezze nincs sem képlettel, sem szövegesen megfogalmazva, leírva. A Kúria-i jogegységi határozatok és a DH nevű törvények pedig erre építkeznek, ami igazából meg sem volt fogalmazva. Az, hogy köztudomású volt egy módszer a deviza összeg meghatározására még nem válik a szerződés részévé, mivel a szerződés része csak az lesz, amit leírtak benne, kivéve azokat a kötelező tartalmi részeket, amiket törvény fogalmaz meg. A figyelmünket elterelte a meglévő tudásunk, mert a kölcsöntőke devizára történő átszámítására nem állapodtunk meg a szerződésben, ennek ellenére alkalmaztuk a tudásunkat. Ezért vissza kellett mennem egy 6 éves gyerek tudásszintjére és kérdezni az evidenciákat is.

XIX. Referencia kamatozás

Az Üzletszabályzatban a kamatozáshoz a 18.3.3. pont ír a referencia kamatozásról, azonban egyértelműen a szerződés nem rendelkezik róla, hogy lenne referencia kamatozás. Mellesleg zárójelben közli, hogy 1 havi CHF LIBOR-ról van szó. Az Ügyfélszolgálat szerint azonban nem referencia kamathoz kötött a kamatozás és az ügyleti kamat összetételéről nem áll módjukban információt adni, még annyit sem, hogy „Ügyleti kamat = referencia kamat + kamatfelár”.

Mikor levezettem, hogy a CHF LIBOR 1M szerződéskötéskor 2,36%-on állt, majd 2009. nyara után 0,3% alatti volt, majd csökkent 0,1%-ig és maradt is és ezt nem korrigálták, választ nem adtak csak az előbbi, hogy nem referencia kamatozású a szerződés.

Ez abból a szempontból kiemelten fontos, hogy a kamatfelár így $6,80 - 2,36 = 4,44\%$ volt. És így a csökkenés valójában $2,36 - 0,1 = 2,26\%$ kellett volna legyen, azaz a rossz árfolyamot a kamat nagyon jól ellensúlyozta volna, mert $6,80\%$ helyett csak $4,44 + 0,1 = 4,54\%$ kamatot kellett volna fizetni a tőkére (ráadásul Forintban kifejezetten!), ami a részletben az árfolyam-változást radikálisan tompította volna. De nem ez történt, maradt a magas kamat és a magas árfolyam is, ami együttesen azt okozta, hogy a havi befizetések tőkerészei alacsonyabbak lettek és a már ismertetett módon hatványozódtak.

XX. Levelezés értékelése

Látható, hogy eljutottunk a „deviza hitelt vett fel”-től a „nem jár a kölcsön összegének svájci frankban való meghatározásának kötelezettségé”-ig. Csak akkor honnan tudja, hogy mennyit kölcsönzött ki? Elég-e rá, amit felvett?

Valóban nem járt a meghatározás, mint összegszerű megjelöléssel, de a Kúriától tudjuk, hogy annak kiszámítható módon kell szerepelnie a szerződésben. Márpedig sem szabály, sem utasítás nincs a kölcsönösszegre, mint kölcsöntőkére, hogy azt Ft-tól eltérő devizanemre átszámoljuk. Vagyis nincs benne a kölcsönösszeg devizában még kiszámítható módon sem meghatározva! Ráadásul a BPA Ügyfélszolgálat sem tudja megmondani, hogy hol van az Üzletszabályzatában a kölcsöntőke devizára történő átszámításának szabálya, de megmondja hogyan kell átszámolni. Csak ez nem a szerződés része, mivel hiányzik ez a tartalom belőle.

Leírja, hogy a Felek a visszafizetés körében deviza-alapú elszámolásban állapodtak meg. Jó. De csak a visszafizetés elszámolása történik devizában, a kölcsöntőkéhez nem nyúlhat a devizával és az árfolyammal. És itt bejön a képbe a havi részlet elszámolása, mert az adott részletre eső Ft összegre (33.144.- Ft = 225,20.- CHF) kiszámolja aktuális árfolyam-változást, majd a Ft részletösszegeből levonja a késedelmi kamatot (ha volt) az árfolyam-változást, a kamatot és a tőkét. Igen ám, de így már negatív számot kaptunk, de a részletünk fix 33.144.- Ft.

Valamiből le kell vonni (matematikailag hozzáadni) az a mínuszt, hogy a valóságban nulla legyen. És ez nem más, mint a törlesztő részlet tőkerésze. Az kevesebb lesz a befizetésekor, mint, amit az annuitás táblázatunk mutat. Azaz nem a részletben számolta el az árfolyam-változást, hanem áttételesen a kölcsöntőkében (ami így szélsőséges esetben növekedhet). Erre pedig ugyanazzal a kamatlábbal a következő hónapban nagyobb kamatrész jön ki, mint a táblázat szerint, tehát árfolyam-változás nélkül is megint kevesebb tőkét törleszt az adós, mint, amit kellene. Ez pedig végigszalad az egész törlesztési táblázaton, aminek eredménye hosszabb ideig tartó törlesztés. Azonban, ha árfolyam-változás is lesz, akkor már halmozottan jelenik meg a tőkében, mert eleve kevesebb jut rá a kamat emelkedése miatt, plusz árfolyam-változást is el kell számolni mind a kamat-, mind a tőkerészre. Azaz áttételesen a kamatban kétszer jelenik meg árfolyam-változás, amit a tőkébe mozgat át, hogy újra növelje a kamatot.

XXI. Ellentmondások a szerződésben (a már megismertek fényében)

1. A szerződés 7. pontjában, a 4 soros kockázati „ismertetésben” szerepel, hogy „de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli.”. Az elszámolási mód ismeretében csak akkor növelheti, ha az adott havi törlesztő részlet tőkerésznél nagyobb az árfolyam-változás, azaz a tőketörlesztés negatív. Ez nem ekvivalens azzal, hogy a kölcsöntőke át lett számolva devizára, mert nincs rá szabályunk! Azonban a BPA mindig úgy számol, ahogy kedvezőbb neki. Egyszer a részletben számolja el, ha neki úgy jó, egyszer a tőkében, ha éppen úgy jó.
2. Érthetetlen az Üzletszabályzat 18.3.3. pontja is, mert itt arról ír, hogy a hátralévő tőketartozás árfolyam-különbözetét hogyan számolja el. [Hátralévő tartozás összege x (teljesítési árfolyam – bázis árfolyam) / bázis árfolyam]. A minta a részletben elszámolt árfolyam-változást követi, azzal egyenértékű. Csak még mindig az a probléma, hogy sehol nincs szabály és utasítás a Ft-tól eltérő deviza meghatározására kölcsöntőke esetén. Ráadásul le is írja, hogy nem szükséges. De akkor hogyan tud a hátralévő tőkére bármit is elszámolni?

XXII. Konklúzió

Összességében kijelenthető, hogy a kölcsönösszegnek semmilyen köze nincs az idegen fizetőeszközhöz, csak törlesztési oldalon jelent meg a devizához kötés, mint effektivitási kikötés. Itt pedig megdőlt a deviza-alapúság, mert nincs mögötte devizaforrás (valójában eszköz). Csak és kizárólag a részletekben lehet elszámolni az árfolyam változást, de ott is csak úgy, hogy a változást a részletösszeghez hozzáadjuk, nem pedig a részletet fixáljuk vagy a futamidőt toljuk ki.

Ennek jelentősége ott van, hogy a 2015. február 1. (valójában feb. 2.) napján „Elszámolási - Forintosított” kölcsönöket nem lehet forintosítani. Tehát az aktuális Forint tőkeösszeg nem szorozható fel a (2015. február 2-i MNB közép / felvételkedori MNB közép) hányadossal! Esetünkben ez (294,76 / 150,53) szorzótényezőt jelent, vagyis az aktuális, a tőkében elszámolt árfolyam-változású kölcsöntőkét megduplázza.

Számszerűen $1.933.334 \times (294,76 / 150,53) = 3.785.754$ - Ft. Ennyi szerepel a megküldött értesítőben is. Látható, hogy az adós 2008. május 31. és 2015. február 02. között, 6 és fél év folyamatos törlesztéssel (felmondásra sosem került elmaradás miatt) mindössze 946.666.- Ft tőkét törlesztett, miközben összes befizetése 3.110.478.- Ft volt. Ebből 73 x cca. 3.000.- Ft a fedezeti biztosítás és csekkdíj, azaz cca. 219.000.- Ft. Az annuitás számítás szerint ekkor a befizetett tőkéjének az összege 1.670.481.- Ft-nak kellett volna lennie a 946.666.- Ft-tal szemben. A különbözetet az árfolyam-változás és a nem megfelelő tőkeelszámolásból eredő kamat tette ki.

Látható, hogy még így sem lett volna olyan rossz a helyzet, ha nem történik meg a kölcsöntőke kvázi megduplázása, amire előbb 6,80%, majd a „Forintosítás” után 4,29% kamat került. Ezek a kamatok az előző szorzótényező szerint 13,315%, illetve 8,40% effektív kamatoknak felelnek meg.

Véleményem szerint mivel nincs deviza alapúság, így sem „elszámolni”, sem Forintosítani nem lehetett volna, kivéve a részletek MNB középárfolyammal való átszámítását.

XXIII. Megoldási javaslat

A legnagyobb problémát a kölcsöntőke 2015. február 2-i megduplázása jelentette. 2015. február és 2016. június között összesen 689.736.- Ft befizetés volt. A BPA tájékoztatása szerint 2.911.553.- Ft tőkét tart nyilván 2016. június 14-én. Közben persze volt a 2015. novemberi „Forintosítás” 256,47.- Ft / CHF árfolyamon, így utánaelszámolás nélkül feltételesen elfogadom ezt az összeget helyesnek.

Ha nincs a duplázás, akkor 2015. február 2 és 2016. június 14 között 6,80%-kal számolva 1.933.334.- Ft, kamata mindössze 174.850.- Ft lett volna lineárisan számolva. Vagyis a tőke jelen pillanatban nem 2.911.553.- Ft lenne, hanem $1.933.334 - (689.736 - 174.850) = 1.418.448$ - Ft, amire viszont már a 4,29% kamatot kellene fizetni.

Véleményem szerint ezzel nagyon sokan kiegyeznének, mert nem csak a kamat feleződne meg, hanem a kölcsöntőke is, így fele annyi idő alatt tudná mindenki visszafizetni az adósságát vagy a jelenlegi részlet kb. 60%-ának megfelelő összegű törlesztéssel a jelzett

időpontig. Jelen esetben ez 2022. június, a részlet pedig 47.000.- Ft-os nagyságrendről 28.000.- Ft-ra csökkenne.

Részletesen kifejtve

Vegyük az 1. sz. mellékletben látható 120 hónapos törlesztési táblázatot, ahol a havi részlet 33.144.- Ft (valójában 33.143.-). Ez a bázisunk, innen indulunk ki. A hó végi záró egyenleget tekintsük mindig a valósnak, annak ellenére, hogy nem ez a valós, mivel volt árfolyam-változás, ami a tőketörlesztést és így a havi záró kölcsöntőkét is megváltoztatta. Ennek lényege az, hogy az árfolyam-változást és a nem kellő tőketörlesztésből eredő felszámított kamatot külön fogjuk kezelni, mint tartozatlan adósságot, amire nem lehet kamatot, sem árfolyam-változást elszámolni. Egyszerűbben kifejezve, az árfolyam-változást egy külön táblázatban gyűjtjük és a kamatozás, valamint a kölcsöntőke csökkenése az eredeti terv szerint történik. Természetesen nem felejtjük el, hogy az árfolyam-változásból eredő összegek a külön táblázatban gyülekeztek hónapról-hónapra. Azonban ezzel nem kell törődnünk, mert tartozatlan adósság jelen pillanatban.

Elérkezünk 2015. február 1-hez. Az eredeti terv alapján a kölcsöntőkének a táblázatban látható 1.610.556.- Ft, amit nem változtathatunk meg, mert nincs szabály a kölcsöntőke Ft-tól eltérő devizanemben való meghatározására. Ezzel tovább haladunk 2015. novemberig a „Forintosításig”, amikor már csak 1.076.574.- Ft a kölcsöntőkének. És van egy árfolyam-változásból eredő összegünk is, ami csak gyűlik, de nem kamatozhat!

Itt, 2015. novemberben változtatni kell a kamaton 4,29%-ra, mert ugye ezt alkalmazta a BPA. Majd haladunk tovább a törlesztéssel, az eredeti 33.144.- Ft (33.143.-) összeggel. De itt már a tőketörlesztések az alacsonyabb kamat miatt megemelkednek, így az 1.076.574.- Ft hamarabb lesz kifizetve, mint elérjük a 120. hónapot.

Amikor elértük, hogy az eredeti 1.076.574.- Ft kölcsöntőkét kifizettük, akkor megkezdhetjük az árfolyam-változások kifizetését is, de szigorúan kamatok nélkül! Pontosan sajnos még nem tudom megmondani mekkora az összeg, de nagyságrendileg 1 – 1,5 millió Forint közé várom. Ezt a 33.144.- Ft-tal maximum 45 hónap alatt lehetséges kifizetni.

A 120. hónap 2018. május lett volna, de a törlesztés kb. 6 hónappal hamarabb befejeződik, mert kisebb a kamat és gyorsabb a tőke törlesztése is. Vagyis összességében maximum 39 hónappal tovább kell fizetni a törlesztést, ami $39 \times 33.144 = 1.292.616$.- Ft-ot jelent, az amúgy is $(120-6) \times 33.144 = 3.778.416$.- Ft visszafizetési kötelezettségen felül. Az eredeti visszafizetési kötelezettség $120 \times 33.144 = 3.977.280$.- Ft volt, így az árfolyam-változásból eredően 1.093.752.- Ft, plusz fizetési kötelezettség keletkezett. Mindösszesen így a 2.880.000.- Ft kölcsöntőkére 5.071.032.- Ft az összes visszafizetés, szemben a jelen pillanatban ismert $3.110.478 + 689.736 + 2.911.553 = 6.711.767$.- Ft összeggel, amire még a 2.911.553.- Ft kamata is rájön további 72 hónapra, ami további cca. 400.000.- Ft. Mindösszesen így 7.111.767.- Ft-ot törleszt vissza az adós a 2.880.000.- Ft kölcsönre.

A számításaim szándékosan nem tartalmazzák a CHF LIBOR 1M-ből eredő kamatcsökkenést, mivel szerettem volna előbb átlátható módon a levezetést megadni. A referenciakamat alapértéke 2,36% volt, az ügyleti kamat a kettő különbözete. A BPA 6,80%-ról megemelte az ügyleti kamatot és egészen 2014. novemberéig tartotta is 8,10%-on annak ellenére, hogy 2009. nyara után a referencia kamat mértéke gyakorlatilag 0,1% alatt volt. Így a csökkenés 2,26%, tehát a kamat elszámolt összege is Forintban kifejezve ennyivel kevesebb kell legyen.

Ezt természetesen az árfolyammal korrigálni is szükséges, vagy az alapot csökkentjük le és az árfolyam-változást úgy számoljuk, illetve visszük be a külön táblázatba. Az „Elszámolás” keretében természetesen rendeződött a 8,10% és 6,80% közötti különbség, azonban az idő döntő többségében 0,1% alatti volt a referencia kamat! Példaként 2.000.000.- Ft tőkére egy 30 napos hónapban 6,80% kamattal ($2M \times 6,8 \times 30 / 36500 =$) 11.178.- Ft kamatot kell fizetni, míg ugyanez ($6,80 - 2,26 =$) 4,54%-os kamattal már csak 7.463.- Ft kamatösszegnek felel meg. Ezt az eltérést ($11.178 - 7.463 = 3.715$.- Ft-ot természetesen az árfolyam-változással is fel kell szorozni az adott hónapban és az árfolyam-változás táblázatába negatív értékkel beírni, mivel ennyivel kellett volna csökkennie a havi tehernek. Az árfolyam-változás növeli a terhet, a kamat csökkenti. Elképzelhető olyan is, hogy a kamatcsökkenés teljesen ellensúlyozza az árfolyam-változást! Az idő előre haladtával természetesen csökken az alap, amire a kamatot számolni kell, de az „elszámoláskor 1.933.334.- Ft volt ez az alap, így a példa pontosnak mondható, illetve a legkisebb levonást mutatja. A megelőző, nagyobb tőkés időszakokban a kamatmérték is nagyobb lesz.

A referencia kamat változásával immár az árfolyam-változásos táblázatunk csökkent, tehát még a 39 hónap sem kell a kifizetéséhez. Becslésem szerint a csökkenés nagyjából 250.000.- Ft lehet, ami 5-6 hónapnyi törlesztés csökkenéssel jár.

Csak összehasonlításképpen 2.880.000.- Ft-ra 159 hónappal és 9,50% kamatmértékkel 5.073.190.- Ft az összes visszafizetés, 31.907.- Ft havi részlettel. Tehát azt is mondhatjuk, hogy összességében a normál Ft kölcsönökkel azonos vagy egy kicsit jobb ez a megoldás.

Az adós szemszögéből ez egy reálisan teljesíthető eset, mert tudja, hogy fizetnie kell, de így egy „tisztességes(ebb)” elszámolással van kompenzálva.

A kölcsönt nyújtó is megnyugodhat, mert nem fenyegeti az a veszély, hogy a kiszámíthatatlanság miatt létre nem jötséget állapítsanak meg a szerződésére.

A fenti számok természetesen nem tükrözik azt, ha netán a devizára való átszámítás szabályának hiánya a létre nem jötséget vonná maga után, ennek eldöntése a bíróság feladata.

XXIV. A BPA kényszerítése

Eddigi levelezés eredményre nem vezetett, azonban jelenleg olyan körülmények vannak, amiken az adós nyerni is tud, ha a nem fizetést választja.

Ha esetleg a Bíróság elé kerül a fizetési meghagyásra való ellentmondás miatt a maradék tőke megfizetése, akkor az Üzletszabályzat szerint az MNB alapkamat kétszeresével kell számolni késedelmi kamatként. Jelenleg az MNB alapkamat 0,90%, így ez lenne a kamatszámítások alapja, azaz a késedelmes tőkére 1,80% kamatot lehetne felszámítani. Ez a jelenlegi 2.900.000.- Ft-os nagyságrendet tekintve 4.290.- Ft-ot jelentene a jelenlegi 4,29%-os kamattal számolt 10.225.- Ft-tal szemben havonta. Ez kb. 6 hónappal kevesebb törlesztést jelentene összességében. Természetesen a végrehajtó költségeit is figyelembe kell venni, de azt csak akkor, ha a Bíróság nem engedélyez részletfizetést, amire egyébként nagy esély lehet, mert az időtartamokat összehasonlítva így még hamarabb jut a pénzéhez, mint a „szerződés” szerinti törlesztéssel.

Az előny ezzel is az adósnál van, mivel ki tudja kényszeríteni az elszámolás felülvizsgálatát, illetve új megállapodás megkötését a nem fizetése által, valamint lehetősége nyílik alperesi pozícióból bizonyítani a szerződése hibáit, esetlegesen a létre nem jöttiséget is.

XXV. A BPA Ügyfélszolgálat aranyköpése

Érdeklődtem a csekkdíj kiszámításáról, mert nem stimmel a költség alapján az alap összege, valahogy mindig magasabb volt, így kérdeztem, többször is.

Kérdés: Nem tudom másképp megfogalmazni, hogy az is megértse, akinek diplomája van. A szerződéskötéskor hatályos Üzletszabályzat a mértékadó, mert nem lehet egyoldalúan költséget emelni. Az ahhoz megküldött Hirdetményben +62 Ft szerepel. De a számítás nem ezen csúszik el, hanem az alapon!

Válasz: „A Hirdetményben elírás történt, azonban a csekk díj megfelelően, a csekken befizetett összeg 3,6‰ + 68,-Ft-os mértékben került meghatározásra.”

Vö. 5. sz. melléklet utolsó oldala: 3,36‰ és +62.- Ft. 33.144.- Ft-os részletnél ez $111 + 62 = 173$.- Ft, míg az „elírás” miatt $119 + 68 = 187$.- Ft.

Innen szerintem nincs lejjebb, mi lesz a következő? Elnézést, a szerződésben is elírás történt?!

2016. július 07.

Rácz Péter
Mérnökhallgató

Mellékletek:

1. sz. melléklet:	Törlesztési táblázat Ft alappal, Ft törlesztéssel
2. sz. melléklet:	Törlesztési táblázat deviza alappal, Ft törlesztéssel, árfolyamrésszel
3. sz. melléklet:	Törlesztési táblázat deviza alappal, Ft törlesztéssel, árfolyamrés nélkül
4. sz. melléklet:	Hitelszerződés BPA-tól bekért példánya, szerződésszám nélkül
5. sz. melléklet:	BPA-tól bekért Üzletszabályzat